

» OVERDENKING ◀

“Wel zalig hij, die al zijn kracht” (uit Psalm 84:3, berijming 1773)

Wat zijn eigenlijk grote gebeurtenissen? Is er wel een maatstaf voor om dat te bepalen? Is het de graad van verschrikking? De historische invloed? De omvang van een gebeurtenis? Of moet je het van de andere kant benaderen en het zien in het licht van de persoonlijke ervaring van mensen....

Het tv-programma Zomergasten liep ten einde. Beatrice de Graaf, hoogleraar geschiedenis, wilde afsluiten met muziek, waardoor zij zich geraakt voelde. De tv-kijkers hoorden toen een paar coupletten van Psalm 84 in de oude berijming zingen. Een paar dagen later begreep ik pas, waarom juist deze psalmverzen voor de in Putten geboren professor de Graaf zo belangrijk waren.

Het verhaal over de razzia van Putten van 1 oktober 1944 is na te lezen op het internet. *De razzia die het Veluwe dorp Putten in oktober 1944 zo heeft geschonden en ontredderd, is een van de meest tragische gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog. Het verzet pleegde in de nacht van zaterdag 30 september op zondag 1 oktober 1944 een aanslag op een passerende auto met Duitse militairen. Eén Duitse officier kwam daarbij om het leven. De Duitsers namen diezelfde nacht nog wraak door Putten te omsingelen en daarna meedogenloze vergeldingsmaatregelen te treffen. Ruim honderd woningen werden in brand gestoken, zes mannen en een jonge vrouw doodgeschoten, en 660 mannen werden vanuit de hervormde Oude Kerk afgevoerd naar het concentratiekamp Neuengamme, waarvandaan zij naar verschillende andere kampen werden getransporteerd. 'Voor het vertrek kwam dominee Holland 's morgens naar de kerk. Wij hebben toen Psalm 84 vers 3 en 4 als afscheidspalm gezongen', aldus een overlevende in zijn autobiografie.*

Na de oorlog keerden slechts 48 mannen naar Putten terug, van wie er vijf kort daarna alsnog overleden. Het dorp rouwde om 552 doden, en telde 308 weduwen en 667 weeskinderen. Hoe hun mannen en vaders aan hun einde

waren gekomen, wisten de nabestaanden vaak niet eens. 'Er is zoveel geleden in Putten, dat achterbleef na de oorlog als een dorp van weduwen', schreef ds. J. T. Doornenbal. 'Als een akker is Putten geploegd geworden.'

Terug naar het vraaggesprek met Beatrice de Graaf. Zij vertelde hoe zij zich geërgerd had aan de psychologische verklaring van dit hoge aantal sterfgevallen onder de Puttenaren. Ze noemde een Nederlandse psychiater, die in de 70-er jaren stelde dat de honderden vrome, melancholieke, donker geklede mannen uit Putten niet de overlevingsdrang bezaten die normale mensen wel hebben. Dat er zo velen nooit zijn teruggekeerd uit de gevangenschap, zou te verklaren zijn uit de lijdelijkheid in het karakter van de Veluwe jongens en mannen, die nog eens versterkt werd door de neerdrukkende prediking van de dorpsdominees. Het was hetzelfde als een trap na geven, begreep ik van De Graaf, en daar kan ik goed inkomen.

Wat zijn eigenlijk grote gebeurtenissen? Een van de teruggekeerde jongens van toen heeft het ons in Schoonhoven uitgelegd. Jannes Priem (want hem bedoel ik) praatte er zo lang als hij kon over met iedereen die het horen wilde. Dat je in je begrensde leven en in de kleine wereld van kleine ervaringen, maar ook wanneer je verder hebt gekeken dan je geboortedorp, een wonder kunt ervaren. Dat er nog een groter avontuur te beleven is: weten dat je een engel op je schouder meegekregen hebt en ja-zeggen tegen het leven. Daaraan en aan deze man moest ik denken, toen ik op 28 augustus bij zijn uitvaart met zoveel anderen geknield de regels zong: "Welzalig hij, die al zijn kracht en hulp alleen van U verwacht."

ds. Chris Koole

Meer informatie over Putten den de rol van de kerk is te vinden op: <http://bartjanspruyt.blogspot.nl/2012/01/ds-l-kievit-in-putten-1945.html>

» ROTONDE-AVOND ◀

Rotonde van 9 oktober: Zorgen over de Zorg

Er is van alles gaande in 'de zorg'. De zorg voor ouderen, zieken en mensen met een beperking lijkt almaar minder te worden. Zo is de opzet van de nieuwbouw van Sola Gratia nauwelijks meer te vergelijken met het oude Sola Gratia.

De appartementen zijn veel ruimer, het aanbod van zorg is juist veel krappere.

Wat zijn de consequenties voor de mensen die zorg nodig hebben? En voor de mantelzorgers (familie, vrienden, burens, buurtbewoners?). Krijgen bijvoorbeeld familieleden in de toekomst te maken met bepaalde vormen van zorgplicht? Op de Ronde van 9 oktober organiseren we rond deze vragen een gesprek met deskundigen en betrokkenen. En onder voorbehoud bieden we als tweede activiteit een rondleiding aan door het nieuwe Sola Gratia.

De opzet van de Rondes is als vanouds: van 19.30 tot 20.00 uur zingen we verzoeknummers; van 20.00 tot 20.30 uur is er een kerkelijk café; vanaf 20.30 uur begint het inhoudelijke programma; en vanaf 21.45 uur is het kerkelijk café weer open.